

МОНІТОРИНГОВИЙ ЗВІТ

в рамках виконання Регіонального плану заходів з реалізації
Національного плану дій з виконання резолюції Ради Безпеки
ООН 1325 «Жінки, мир, безпека» на період до 2025 року

Громадська організація "Чистий Аркуш"

2023-2024 роки

Громадська організація "Чистий Аркуш" в 2023-2024 роках реалізовувала проєкт «Харківщина об'єднує зусилля для допомоги постраждалим від СНПК "від замовчування до визнання проблеми"».

Мета проєкту: Забезпечення захисту постраждалих осіб від насильства за ознакою статі, сексуального насильства пов'язаного з конфліктом, у Харківській області шляхом проведення оцінки потреб громад у послугах для постраждалих осіб, а також впровадження навчальних програм/тренінгів за тематикою СНПК для різних категорій стейкхолдерів, створення та поширення на Харківщині інформаційних матеріалів за тематикою СНПК.

Завдання 1. Розробка анкети відповідно до Стратегічних та Операційних цілей Регіонального плану заходів з реалізації Національного Плану дій з виконання Резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека» на період до 2025 року. Проведення оцінювання потреб територіальних громад у послугах для осіб, які постраждали від насильства за ознакою статі, сексуального насильства, пов'язаного з конфліктом. Забезпечення системного моніторингу функціонування системи реагування на сексуальне насильство, пов'язане з конфліктом, на насильство за ознакою статі.

Завдання 2. Розробка та впровадження тренінгів за тематикою СНПК для надавачів послуг, виконавців обласних планів дій, лікарів та представників ЗМІ.

Завдання 3. Проведення інформаційних кампаній та просвітницьких заходів за тематикою СНПК та висвітлення питання СНПК в мережі інтернет.

Із запланованих до проведення моніторингу 20-ти громад Харківської області взяли участь 19-ть громад, у зв'язку із погіршенням безпекових умов в одній із громад.

«Перелік громад» – Додаток 1.

Під час моніторингу розглядалися офіційні відповіді, отримані на запит ГО «Чистий Аркуш», враховувалася інформація та спостереження під час проведення робочих зустрічей з фахівцями та фахівчинями органів місцевого самоврядування територіальних громадах та дані з відкритих джерел (соціальні мережі та сайти громад).

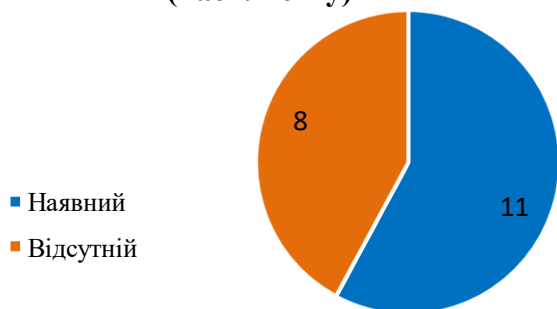
«Моніторингова анкета. Форма» – Додаток 2.

У всіх 19-ти опитуваних громадах наявні структурні підрозділи, що відповідають за соціальну сферу (управління/відділи соціального захисту, центри надання соціальних послуг/соціального обслуговування, служби у справах дітей, центри соціально психологічної допомоги тощо). Таким чином можна зробити висновок, що мережа таких структур в цілому задовольняє потреби територіальних громад Харківщини.

Усі громади вказали свої повноваження в частині протидії сексуальному насильству, пов'язаному з конфліктом/війною (СНПК) та протидії усіх форм насильства фактично до нормативно-правових документів, що наразі

є чинними. Водночас, із цих відповідей не можливо визначити їх реальні повноваження в напрямку протидії СНПК. 11 громад вказали наявність структурних підрозділів, відповідальних за напрямок протидії СНПК (насильству).

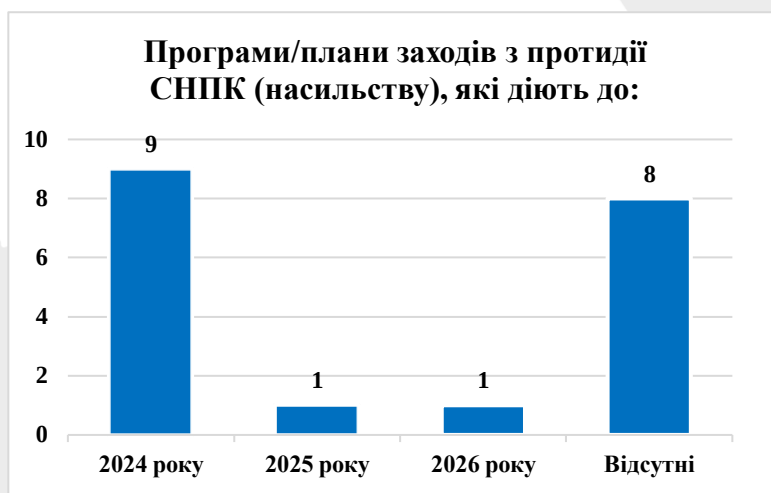
Наявність структурних підрозділів, відповідальних за напрямок протидії СНПК (насильству)

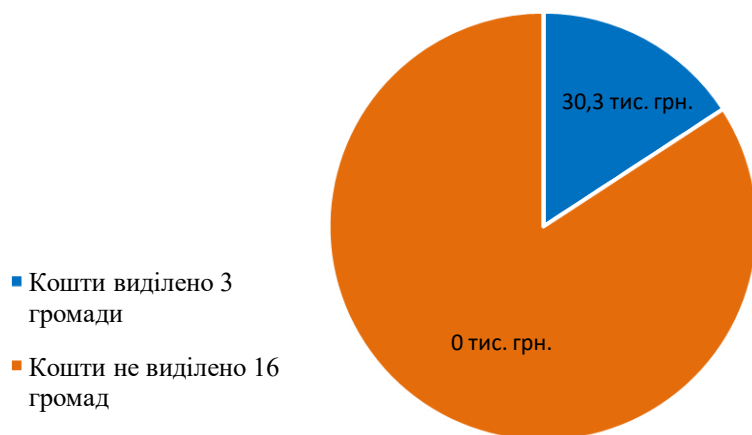
Водночас немає інформації чи до відповідальності таких підрозділів включені питання саме СНПК: оскільки законодавство в напрямку СНПК відсутнє на сьогоднішній день, то скоріш за все мова йде загалом про протидію насильству. 11 громад вказали наявність відповідальної за цей напрям особи, повноваження якої громадами вказані загальними словами та напрям СНПК не виокремлений.

В 11-ти громадах затверджені програми/плани заходів з СНПК (протидії насильству). Водночас у відкритих джерелах даних програми/плани не відображено отже

перевірити наявність напрямку СНПК в програмах/планах не представляється можливим. Програми/плани затверджувалися переважно у 2021, 2022, 2023 рр., більшість до 2024 р., 1 – до 2025 р., 1 – до 2026 р.

Фінансування програми/плани заходів з протидії СНПК (насильству)

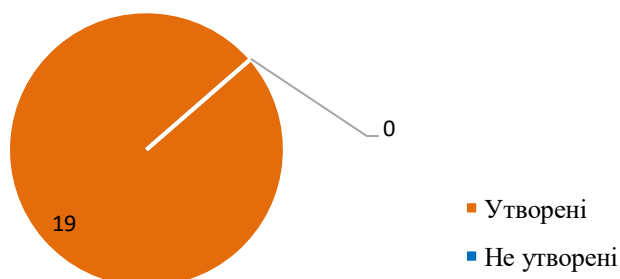

Як завжди критичним залишається питання фінансування: лише у 3-х громадах виділені кошти на загальну суму 30,3 тис. грн., із цього можна зробити висновок про майже повну відсутність фінансування за цим

напрямом, зважаючи на те, що одна із громад – це м. Харків. Також лише в 1-й громаді питання виділення коштів опрацьовується на даний час, в усіх інших кошти виділяти не планується. Водночас, необхідно враховувати той факт, що відповідно до нормативно-правових актів на період дії воєнного стану переважно кошти виділяються тільки на захищені статті та на питання, пов'язані із безпекою та захистом.

У всіх 19-ти громадах утворені координаційні ради з питань сім'ї, гендерної рівності, запобігання та протидії домашньому насильству і торгівлі людьми.

Наявність утворених Координаційних рад

Це є позитивним фактором, незважаючи на те, що в частині громад діяльність цих органів є доволі формальною. Більшість з них були створені у 2021 р.; зазначено, що засідання відбуваються щокварталу або за потреби. Водночас, за спостереженнями та з відкритих джерел є інформація, що частина засідань відбувається протокольно або формально. Під час робочих зустрічей представниками деяких громад було зазначено, що під час загострення воєнних дій це питання відійшло на другий план та засідання відбуваються нерегулярно.

Що стосується організації інформаційно-просвітницьких заходів з нагоди Всеукраїнської акції «16 днів проти насильства», Європейського дня протидії торгівлі людьми, Всесвітнього дня протидії торгівлі людьми (зазначено проведення заходів у всіх 19-ти громадах на регулярній основі), Міжнародного дня боротьби з сексуальним насильством в умовах конфлікту

та Європейського дня захисту дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства (зазначено проведення заходів у 14-ти громадах на регулярній основі) вважаємо, що інформація деякими громадами була надана не зовсім коректна, тому що вони знаходились певний час в тимчасовій окупації та/ або наближені до лінії фронту. Під час робочих зустрічей в громадах переважно з'ясовувалось, що така діяльність обмежується оприлюдненням інформації про зазначені дати на офіційних сайтах та сторінках громад у соціальних мережах.

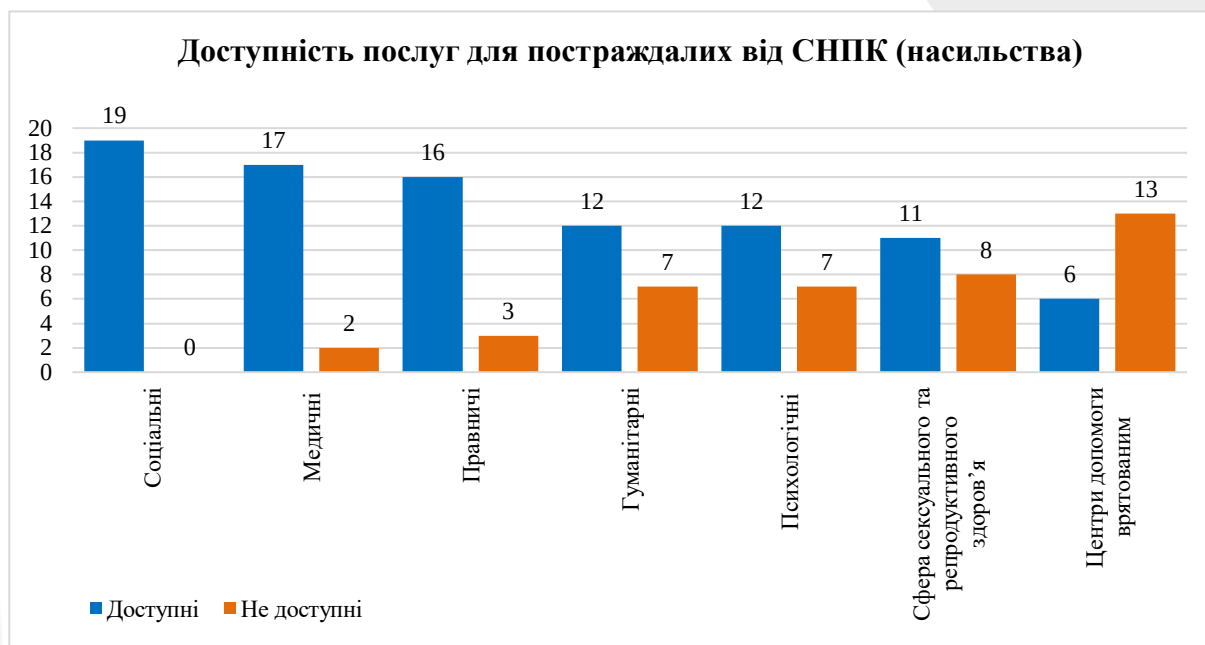

В основному заходи проводяться органами соціального захисту населення, органами та закладами освіти, центрами зайнятості, молодіжними центрами та представниками/представницями поліції.

Потребу в підтримці щодо проведення таких заходів зазначила лише 1 громада (м. Харків). 10 громад зазначили, що забезпечуються поліграфічною продукцією за напрямком протидії насильству/СНПК, яку в основному надають громадські та міжнародні організації, благодійні фонди. Під час робочих зустрічей представникам громади надавалась певна кількість поліграфічної продукції, що була виготовлена в рамках проєкту.

Проте 11 громад зазначили, що мають потребу у тематичній поліграфічній продукції в більшій кількості.

Що стосується стану доступності різних видів послуг для постраждалих від СНПК (насильства).

Усі 19 громад зазначили доступність соціальних послуг за рахунок як раз розвинутої мережі структур соціального спрямування. Також задовільна ситуація з наданням медичних послуг, що є доступними у всіх громадах, навіть у тих, що знаходяться в місцях під постійними обстрілами (17 громад) та правничих послуг (16 громад): припускаємо громади мали на увазі або безоплатну правничу допомогу, або правничі послуги, що надаються громадськими організаціями. Оскільки під час робочих зустрічей було зазначено, що юристи/юристки в громадах здебільшого працюють в штаті міської/сільської/селищної рад та не ведуть прийому громадян, тим більше з питань СНПК.

Більш складна ситуація з наданням психологічної допомоги постраждалим від СНПК/насильства (12 громад зазначили доступність психологічних послуг) та послуг у сфері сексуального та репродуктивного здоров'я (11 громад). Брак психологів та психологинь відзначали більшість громад під час робочих зустрічей: це пов'язано не стільки з виділенням фінансування

на штатні посади, а з пошуком та залученням фахівців/фахівчинь на роботу в громади. 12 громад зазначили доступність гуманітарних послуг для постраждалих від СНПК (насильства). 6 громад відзвітувалися про наявність центрів допомоги врятованим для постраждалих від СНПК (насильства), проте немає повної додаткової інформації про наповненість таких центрів та види запропонованих послуг. Так, наприклад, під час робочих зустрічей керівниця одного із Кризових центрів для жінок, що знаходиться в одній із громад області зазначила, що до нього, незважаючи на гарні умови проживання, звернень постраждалих вкрай мало. Також у ході моніторингу було розпочато вивчення питання налагодження системи перенаправлення постраждалих осіб від насильства/СНПК, які можуть бути виявлені серед відвідувачок мережі Безпечних просторів для дівчат і жінок, що були відкриті на території Харківської області протягом останнього року в рамках діяльності деяких проєктів (дане питання потребує окремого вивчення).

16 громад зазначили про наявність системи реагування на випадки СНПК (насильства), водночас іде мова саме про протидію насильству загалом, бо система роботи з постраждалими від СНПК фактично тільки створюється на національному рівні. Також 20% громад стверджували, що інформації щодо випадків СНПК в громаді не було, тож важко оцінити як таку систему реагування. 14 громад зазначили про наявність системного моніторингу функціонування системи реагування на випадки СНПК (насильства). Під моніторингом, судячи зі спілкування під час робочих зустрічей, розуміється надання звітності з цих питань можливо заслуховування даного питання на координаційних радах.

ВИСНОВКИ.

За підсумками проведеного моніторингу, інформації, отриманої під час робочих зустрічей та аналізу відкритих джерел можна зробити наступні висновки:

- ❖ основним проблемним питанням є відсутність нормативно-правової бази з питань надання допомоги постраждалим від СНПК, без якої фахівці та фахівчині громад фактично не мають юридичних повноважень організовувати таку діяльність;
- ❖ відсутність фахівців / фахівчинь на місцях, їх недостатня кількість, велике навантаження;
- ❖ відсутність теоретичної бази та практичних навичок або професійне вигоряння ускладнює ефективну роботу в напрямку протидії СНПК та роботу з постраждалими;
- ❖ загострення військової ситуації в Харківській області «відтісняє» питання побудови системи надання допомоги постраждалим від СНПК на другий план;
- ❖ недостатнє фінансування напрямку СНПК.

- ❖ є нагальна необхідність системного навчання фахівців / фахівчинь суб'єктів надання послуг постраждалим від СНПК;
- ❖ необхідна допомога громадам в організації та проведенні інформаційних кампаній з метою виявлення осіб, постраждалих від СНПК, у т.ч. самоідентифікації;
- ❖ після офіційного старту пілотного проєкту щодо виплати одноразових проміжних репарацій постраждалим від СНПК є необхідність розповсюдження в громадах алгоритму дій;
- ❖ необхідне системне розповсюдження картки перенаправлення про види послуг, що можуть отримати постраждалі від СНПК (насильства) в інших громадах чи обласному центрі;
- ❖ запланувати та виділяти фінансування на напрямок протидії СНПК;
- ❖ регулярне проведення координаційних рад. Включення в порядок денний кожної ради питання протидії СНПК.

Додаток 1.
«Перелік громад»

1. Харківська громада;
2. Балаклійська громада;
3. Барвінківська громада;
4. Біляївська громада;
5. Близнюківська громада;
6. Богодухівська громада;
7. Валківська громада;
8. Дергачівська громада;
9. Донецька громада;
10. Зачепилівська громада;
11. Коломацька громада;
12. Красноградська громада;
13. Лозівська громада;
14. Люботинська громада;
15. Натальїнська громада;
16. Олексіївська громада;
17. Первомайська громада;
18. Савінська громада;
19. Солоницівська громада.

Додаток 2.

«Моніторингова анкета. Форма»

	Питання	Відповіді фахівців
1	Які структурні підрозділи у соціальній сфері створені та функціонують на території громади?	
2	Які їх повноваження в напрямку протидії сексуальному насильству, пов'язаному з конфліктом/війною (СНПК) (насильству)?	
3	Чи є у громаді визначений розпорядженням голови відповідальний структурний підрозділ за напрямом протидії СНПК (насильству)?	
4	Чи є у цьому підрозділі визначена наказом керівника відповідальна особа за даний напрямок?	
5	Які її повноваження?	
6	Чи є затверджена програма/план заходів з протидії СНПК (насильству)?	
7	Якщо так, то коли затверджена(-ий) і на який період?	
8	Чи є виділені кошти на протидію СНПК (насильству)?	
9	Якщо Ні. Чи заплановано виділення коштів на протидію СНПК (насильству)?	
10	Чи створена на території громади координаційна рада/міжвідомча рада з питань сім'ї, гендерної рівності, запобігання та протидії домашньому насильству та протидії торгівлі людьми?	
11	Якщо так, то коли створена і як часто відбуваються засідання?	
12	Коли було засідання останній раз?	
13	Чи заплановані засідання на 1-2 квартал 2024 року?	
14	Чи проводяться в громаді інформаційно-просвітницькі заходи з нагоди Всесвітнього дня протидії торгівлі людьми (30 липня)?	
15	Чи проводяться в громаді інформаційно-просвітницькі заходи з нагоди, Європейського дня протидії торгівлі людьми (16 жовтня)?	
16	Чи проводяться в громаді інформаційно-просвітницькі заходи з нагоди Всеукраїнської акції «16 днів проти насильства» (25 листопада – 10 грудня)?	

17	Чи проводяться в громаді інформаційно-просвітницькі заходи з нагоди Міжнародний день боротьби з сексуальним насильством в умовах конфлікту (19 червня)	
18	Чи проводяться в громаді інформаційно-просвітницькі заходи з нагоди Європейський день захисту дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства (18 листопада)	
19	Якщо ні, то чи є потреба в підтримці щодо проведення таких заходів та яка саме?	
20	Якщо так, то ким проводяться заходи та для якої аудиторії?	
21	Чи забезпечується громада тематичною поліграфічною продукцією по протидії СНПК (насильству)?	
22	Якщо так, то хто надає?	
23	Якщо ні, то чи має потребу?	
24	Наявність доступних психологічних послуг для постраждалих від СНПК (насильства)	
25	Наявність доступних правничих послуг для постраждалих від СНПК (насильства)	
26	Наявність доступних соціальних послуг для постраждалих від СНПК (насильства)	
27	Наявність доступних медичних послуг для постраждалих від СНПК (насильства)	
28	Наявність доступних послуг у сфері сексуального та репродуктивного здоров'я для постраждалих від СНПК (насильства)	
29	Наявність доступних гуманітарних послуг для постраждалих від СНПК (насильства)	
30	Наявність доступних центрів допомоги врятованим для постраждалих від СНПК (насильства)	
31	Чи наявна система реагування на випадки СНПК (насильства)?	
32	Чи наявний системний моніторинг функціонування система реагування на випадки СНПК (насильства)?	

ПРЯМУЄМО
РАЗОМ

ОФІС ВІЦЕПРЕМ'ЄР-МІНІСТРА
З ПИТАНЬ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ
ТА ЄВРОАТЛАНТИЧНОЇ
ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

ЮРФЕМ.ua
Асоціація жінок-юристок України

УКРАЇНА
Ла Страда

ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
«ЧИСТИЙ АРКУШ»

Це дослідження підготовлено в рамках проекту «Вистоїмо разом. Вдосконалення системи підтримки постраждалих від сексуального насильства, пов'язаного з конфліктом/СНПК», який виконує Український Жіночий Фонд у партнерстві з громадською організацією «Ла Страда – Україна» та Асоціацією жінок-юристок України «ЮрФем» за підтримки Офісу Віцепрем'єр-міністерки з питань європейської та євроатлантичної інтеграції й Апарату Урядової Уповноваженої з питань гендерної політики та за фінансування Європейського Союзу. Відповідальність за зміст інформації несе громадська організація «Чистий Аркуш». Інформація, що представлена у виданні, не завжди відображає погляди ЄС і УЖФ.